

WE7/1225/2017

Sylabus na rok akademicki 2017/2018

Opis przedmiotu kształcenia

Nazwa modułu/przedmiotu	Chemia medyczna		Grupa szczegółowych efektów kształcenia	
			Kod grupy B	Nazwa grupy Naukowe podstawy medycyny
Wydział	Lekarski			
Kierunek studiów	Lekarski			
Specjalności	Nie dotyczy			
Poziom studiów	jednolite magisterskie X* I stopnia ☐ II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe ☐			
Forma studiów	☒ stacjonarne ☒ niestacjonarne			
Rok studiów	I ROK	Semestr studiów:	☒ zimowy ☒ letni	
Typ przedmiotu	☒ obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolny wybór/ fakultatywny			
Rodzaj przedmiotu	☐ kierunkowy ☒ podstawowy			
Język wykładowy	☐ polski ☒ angielski ☐ inny			

* zaznaczyć odpowiednio, zamieniając na

Liczba godzin

Forma kształcenia

Jednostka realizująca przedmiot: Kat. i Z-d Chemii i Immunochemii	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia kierunkowe	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia w warunkach	Zajęcia praktyczne	Ćwiczenia specjalistyczne	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie (Czas pracy własnej)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:														
	6					19							9,5	
Semestr letni														
	4					16							32	
Razem w roku:														
	10					35							41,5	

Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)

C1. Przekazanie wiedzy z zakresu z budowy, właściwości i funkcji podstawowych składników chemicznych

tkanek i płynów ustrojowych.

C2. Zapoznanie z chemicznymi podstawami mechanizmów homeostazy ustroju i składem chemicznym płynów biologicznych ze szczególnym uwzględnieniem płynów ustrojowych, dających podstawę do dalszego nauczania na biochemii.

C3. Nauczanie obliczeń chemicznych i interpretacji wyników otrzymanych z wykonanych doświadczeń.

C4. Kształtowanie właściwych postaw etycznych i umiejętności właściwego komunikowania się.

Macierz efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia oraz formy realizacji zajęć:

Numer efektu kształcenia przedmiotowego	Numer efektu kształcenia kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych ** wpisz symbol
W 01	B.W1.	1. Opisuje gospodarkę wodno – elektrolitową w układach biologicznych.	Ocena: zademonstrowanie zakresu wiedzy za pomocą: wypowiedzi ustnej i/lub prezentacji multimedialnej.	CL
W 02	B.W2.	2. Interpretuje i rozumie pojęcia: pH, rozpuszczalność, izojonia, izohydria, izotonia. Opisuje równowagi kwasowo-zasadowe, mechanizm działania buforów i ich znaczenie w homeostazie ustrojowej.	Sprawdzian nr 1. Sprawdzian jest pisemny: test, zadania, pytania otwarte.	CL
W 03	B.W3.	3. Zna i rozumie pojęcia: rozpuszczalność, ciśnienie osmotyczne, izotonia, roztwory koloidalne i równowaga Gibbsa-Donnana;	Sprawdzian nr 4. Sprawdzian jest pisemny: test , zadania, pytania otwarte.	CL
W 04	B.W4.	4. Zna podstawowe reakcje związków nieorganicznych i organicznych w roztworach wodnych.	Ocena: zademonstrowanie zakresu wiedzy za pomocą wypowiedzi ustnej i/lub prezentacji multimedialnej.	CL
W 05	B.W10.	5. Zna budowę podstawowych związków organicznych wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrz komórkowej i płynów ustrojowych.	Ocena: zademonstrowanie zakresu wiedzy za pomocą wypowiedzi ustnej i/lub prezentacji multimedialnej.	WY, CL

W 07	B.W11.	6. Opisuje budowę lipidów i polisacharydów oraz ich funkcje w strukturach komórkowych i pozakomórkowych.	Sprawdzian nr. 2. Pisemny opis - wzory chemiczne cukrowców i lipidów, reakcje charakterystyczne.	WY, CL
W 08	B.W12.	7. Opisuje budowę aminokwasów i peptydów oraz ich funkcje w strukturach komórkowych i pozakomórkowych.	Sprawdzian nr. 3. Pisemny opis - wzory chemiczne aminokwasów, reakcje charakterystyczne.	WY, CL
W 09	B.W12.	8. Charakteryzuje struktury I-, II-, III- oraz IV-rzędowe białek.	Sprawdzian nr. 4 Pisemny opis.	WY, CL
W 10	B.W12.	9. Zna modyfikacje potranslacyjne i funkcjonalne białka oraz ich znaczenie. Charakteryzuje budowę amin biogennych i ich powstawanie.	Sprawdzian nr 4. Pisemny opis reakcji przemian aminokwasów i budowy amin biogennych.	CL
W 11	B.W17.	10. Zna pojęcia: reaktywne formy tlenu, potencjał oksydacyjny organizmu i stres oksydacyjny. Rozumie znaczenie nieenzymatycznej oksydacji lipidów, białek i DNA. Rozumie znaczenie wybranych mechanizmów równowagi oksydacyjno-antyoksydacyjnej oraz roli związków antyoksydacyjnych.	Ocena: zademonstrowanie zakresu wiedzy za pomocą wypowiedzi ustnej i/lub prezentacji multimedialnej.	CL
W 12	B.W18.	11. Zna enzymy biorące udział w trawieniu, mechanizm wytwarzania kwasu solnego w żołądku, rolę żółci, przebieg wchłaniania produktów trawienia oraz zaburzenia z nimi związane. Zna fizjologiczny zakresu pH soku żołądkowego. Zna skład chemiczny żółci - ilustruje składniki żółci wzorami chemicznymi.	Ocena: zademonstrowanie zakresu wiedzy za pomocą wypowiedzi ustnej i/lub prezentacji multimedialnej.	CL
W 13	B.W20.	12. Rozumie rolę wybranych makro i mikropierwiastków w organizmie człowieka. Zna konsekwencje niedoboru witamin lub minerałów oraz ich nadmiaru w organizmie.	Odpowiedź ustna – sprawdzenie wiedzy, umiejętności analizy i rozwiązywania problemów.	CL
U 1	B.U34.	Dokonyuje obliczenia stężeń substancji (stężenia molowe i procentowe oraz stężenia substancji w roztworach izosmotycznych, jednoskładnikowych	Sprawdzian nr 1. Sprawdzian jest pisemny: test, zadania, pytania otwarte.	CL

		i wieloskładnikowych) rozpuszczalności związków z zastosowaniem do obliczeń tabel i wzorów. Potrafi wykonać rozcieńczenie roztworu proste i geometryczne.	Raport w protokole laboratoryjnym.	
U 2	B. U5.	Określa pH roztworu i wpływ zmian pH na związki nieorganiczne i organiczne. Oblicza pojemność buforową.	Sprawdzian nr 1. Sprawdzian jest pisemny: test, zadania, pytania otwarte. Raporty – służące do pomiaru znajomości procedur eksperymentalnych opracowane przez studenta w protokołach laboratoryjnych.	CL
U 3	B. U7.	Opisuje zmiany w funkcjonowaniu organizmu w sytuacji zaburzenia homeostazy, rozumie znaczenie homeostazy ustroju. Objaśnia mechanizm działania buforów i ich znaczenie w homeostazie ustrojowej. Opisuje parametry kwasicy i alkalozji. Potrafi zdefiniować czynniki wpływające na równowagę kwasowo-zasadową i scharakteryzować transport tlenu i dwutlenku węgla w ustroju.	Sprawdzian nr 1. Sprawdzian jest pisemny: test, pytania otwarte. Raporty – służące do pomiaru znajomości procedur eksperymentalnych opracowane w protokołach laboratoryjnych przez studenta.	CL
U 4	B. U9.	Postępuje się podstawowymi technikami laboratoryjnymi, takimi jak analiza jakościowa, miareczkowanie, kolorymetria, pehametria, chromatografia, elektroforeza białek i kwasów nukleinowych.	Sprawdzian nr 1, 2, 4. Sprawdzian jest pisemny: test, zadania, pytania otwarte.	CL
U 5	B. U10.	Obsługuje proste przyrządy pomiarowe oraz ocenia dokładność wykonywanych pomiarów.	Ocena poprawności przeprowadzenia analizy i interpretacji wyników, pozwalająca zmierzyć zdolność wykorzystania teoretycznych umiejętności w praktyce.	CL
U 6	B. U14.	Planuje i wykonuje doświadczenie laboratoryjne. Interpretuje i wyciąga wnioski. Potrafi krytycznie zinterpretować uzyskane wyniki w doświadczeniu.	Ocena analizy i interpretacji wyników, pozwalająca zmierzyć zdolność wykorzystania	CL

			teoretycznych umiejętności w praktyce.	
K 01	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM - ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK – samokształcenie, EL- E-learning.				
Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw: Wiedza: 5 Umiejętności: 5 Kompetencje społeczne: nie dotyczy				
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)			Obciążenie studenta (h)	
1. Godziny kontaktowe:			45	
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):			41,5	
Sumaryczne obciążenie pracy studenta:			86,5	
Punkty ECTS za moduł/przedmiotu			5,0	
Uwagi			brak	
Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty kształcenia)				
<u>SEMESTR ZIMOWY</u>				
<u>WYKŁADY:</u> Wykłady są obowiązkowe.				
<ol style="list-style-type: none"> Pochodne monosacharydów o znaczeniu biologicznym. Polisacharydy występujące w przyrodzie. Struktura i występowanie. Homopolisacharydy (glukany, mannany, inulina, agar, chityna). Heteropolisacharydy tkanek zwierzęcych (glukozaaminoglikany) i roślinnych (hemicelulozy, pektyny, galaktany, heparynoidy). Glukuronidy jako glikozydy tkanek zwierzęcych. Glikany N- i O- glikoprotein błonowych i osoczowych. Złożone glikany antygenów grupowych krwi układu ABO i Lewis. Złożone lipidy błonowe i płynów ustrojowych. Kwasy tłuszczowe o aktywnościach biologicznych. Kwas arachidonowy i jego pochodne (eikozanoidy). Fosfolipidy jako główne składniki błon biologicznych. Glicerofosfolipidy: fosfatydylocholina, fosfatydyloseryna, fosfatydyloetanolamina, fosfatydylonositol, plazmalogeny. Sfingofosfolipidy: cerebrozydy, globozydy i gangliozydy. Struktury glikolipidów komórek bakteryjnych. Lipidy jako struktury kotwiczące białka błonowe. Wybrane steroidy, budowa i znaczenie biologiczne. Cholesterol. 				
<u>ĆWICZENIA:</u>				
Ćwiczenia laboratoryjne realizowane wg. „Podręcznika laboratoryjnego z chemii medycznej” praca zbiorowa pod redakcją Iwony Kątnik - Prastowskiej, AM Wrocław, 2015 oraz i instrukcji przekazanych przez prowadzącego ćwiczenia.				
1. Roztwory wodne jako środowisko życia Równowaga wodno-elektrolitowa przestrzeni biologicznych ustroju. Skład chemiczny i wartości pH podstawowych płynów ustrojowych (ślina, sok żołądkowy, mocz, żółć, osocze, płyn mózgowo-rdzeniowy). Mikro- i makro-pierwiastki i pierwiastki śladowe ustroju. Podaż i transport. Pierwiastki toksyczne. Elementy równowagi ustroju w odniesieniu do izowolemii, izojonii i izohydrii. Rozcieńczenia proste i geometryczne.				

Ćwiczenia laboratoryjne: rozcieńczanie proste i geometryczne roztworu bazowego. Test paskowy – oznaczanie poziomu glukozy i pH w roztworze moczu. Obliczenie i przeliczanie stężeń. Obliczanie i przeliczanie stężeń: procentowych, promilowych i molowych związków w jedno- i wieloskładnikowych roztworach. **B.W1., B.W4., B.W10., B.W18., B.W20., B.U34.**

2. Roztwory buforowe. Bufory płynów ustrojowych, jako elementy utrzymania homeostazy

Bufory: rodzaje, skład i właściwości.

Równanie Hendersona-Hasselbalcha dla buforów kwaśnych i zasadowych. Pojęcie pojemności buforowej oraz wpływ mocnych kwasów i zasad na pojemność buforową. Właściwości buforów. Wpływ rozcieńczenia na pH buforu oraz jego pojemność buforową.

Bufory biologiczne: bufor białczanowy, hemoglobinowy, fosforanowy i wodorowęglanowy. Udział krwi, płuc i nerek w utrzymaniu fizjologicznego pH w organizmie ludzkim. Transport tlenu i dwutlenku węgla w ustroju. Pojęcie kwasicy i alkalozji. Obliczanie wartości pH i pOH roztworów jednoskładnikowych i buforów. Obliczanie pojemności buforowej roztworów buforowych.

Ćwiczenia laboratoryjne: Sporządzanie roztworów buforowych. Wyznaczanie pojemności buforowej przez miareczkowanie roztworu buforowego i roztworu białka mocną zasadą i mocnym kwasem. Wykreślanie krzywej miareczkowania. Obliczanie pojemności buforowej roztworów buforowych. **B.W2., B.U5., B.U7., B.U9., B.U10.**

3. Aminokwasy i peptydy o aktywności biologicznej

Aminokwasy i białka płynów ustrojowych: mleko ludzkie, ślina, osocze, sok żołądkowy.

Struktura I-rzędowa białek, typy wiązań i oddziaływań stabilizujących poszczególne struktury. Punkt izojonowy. Struktura wiązania peptydowego. Aminokwasy N- i C-końcowe polipeptydu. Metody służące do oznaczania aminokwasu N- i C-końcowego. Rola mostków disiarczkowych w białkach. Niebiałkowe aminokwasy, aminy biogenne – powstawanie i ich funkcje. Peptydy o aktywności biologicznej. Uszkodzenia struktury białek przez reaktywne formy tlenu.

Ćwiczenia laboratoryjne: reakcje analityczne aminokwasów:

acylacja grupy aminowej. Reakcje grupy α aminowej- kondensacja z aldehydami (zasada Schiffa). Deaminacja grup aminowych. Reakcja van Sklyka. Reakcja aminokwasów z ninhydriną. Reakcja ksantoproteinowa. Wykrywanie cysteiny. Reakcja biuretowa. Reakcja wolnej grupy aminowej. Reakcja Sangera. **B.W12., B.U7., B.U9.**

Obliczenia, Sprawdzian nr 1, z treści zawartych w ćwiczeniu 1, 2 (I termin).

4. Cukrowce tkanek i wybranych płynów ustrojowych

Wybrane reakcje izomeryzacji i epimeryzacji monosacharydów w układach biologicznych. Struktura i reaktywność pochodnych cukrowców: acylowe pochodne, aminocukry, produkty utlenienia i redukcji, estry, deoksycukry. Pochodne D-glukozy – glukuronidy i kwas L-askorbinowy. Reakcja kondensacji aldolowej i rozszczepienia łańcucha cukrowego. Uszkodzenia pierścieni cukrowych przez reaktywne formy tlenu. Monosacharydy płynów ustrojowych: osocza, moczu, mleka ludzkiego, płynu mózgowo-rdzeniowego, plazmy nasienia. Przykłady reakcji cukrowców w diagnozowaniu hipo- i hiperglikemii.

Ćwiczenia laboratoryjne: acylacja glukozy, reakcje oksydacyjno - redukcyjne mono- i disacharydów, reakcje kondensacji grupy aminowej z grupą aldehydową, enolizacja cukrowców. **B.W11., B.U7., B.U9.**

5. Lipidy tkanek i wybranych płynów ustrojowych

Niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe – NNKT z uwzględnieniem kwasu arachidonowego

Lipidy ludzkie, roślinne i zwierzęce (zawarte w olejach, żółtku, mleku i surowicy krwi, plazmy nasienia, płynie mózgowo – rdzeniowym). Lipidy złożone – glicerofosfolipidy: struktura, składniki, wiązania. Sterole – cholesterol i jego pochodne: kwasy żółciowe, witaminy grupy D. Witaminy rozpuszczalne w tłuszczach ADEK. Wpływ struktury na hydrofilowość i hydrofobowość lipidów i steroidów. Nieenzymatyczna oksydacja lipidów, stres oksydacyjny. Antyoksydanty. Aspiryna.

Ćwiczenia laboratoryjne: Estryfikacja kwasu salicylowego alkoholem metylowym. Ekstrakcja lipidów żółtka jaja kurzego. Nienasycone kwasy tłuszczowe. Wykazywanie obecności wiązań podwójnych w nienasyconych

kwasach tłuszczowych w naturalnych produktach: oliwie, ekstrakcie z żółtka jaja. Reakcja redukcji $KMnO_4$. Wykrywanie cholesterolu w produktach naturalnych. Reakcja Salkowskiego. Próby na obecność kwasów żółciowych. Próba Haya z siarką. Reakcja Pettenkofera na obecność grup hydroksylowych w kwasach żółciowych. **B.W11., B.U7, B.U9.**

6. Odrabianie niezaliczonych ćwiczeń. Sprawdzian nr 2 z treści zawartych w ćwiczeniu 4, 5 (I termin). Obowiązują treści omawiane podczas ćwiczeń i wykładów.

7. I termin poprawkowy (sprawdzian nr 1 i 2).

8. II termin poprawkowy (sprawdzian nr 1 i 2).

SEMESTR LETNI

WYKŁADY:

- 1) Sole kwasów żółciowych** jako biologiczne detergenty. Molekularny mechanizm działania kwasów żółciowych.
- 2) Struktura i właściwości fizykochemiczne białek globularnych.** Typy domen w białkach. Przykłady białek o strukturze mozaikowej i domenowej.
- 3) Struktura i właściwości białek fibrylarnych:** kolageny i elastyna.
Budowa białek złożonych. N- i O-glikoprotein. Mucyny. Proteoglikany. Budowa peptydoglikanu ścian komórek bakteryjnych. Struktura lipoprotein osoczowych. Peryferyjne, integralne i związane kotwicą GPI białka błonowe.

ĆWICZENIA:

1. Właściwości fizykochemiczne białek. Białka, jako koloidy. Potranslacyjne modyfikacje aminokwasów i ich wpływ na właściwości białek. Rozpuszczalność białek w zależności od warunków: pH, stężenia soli, temperatury. Pojęcie wsalania i wysalania. Zjawisko osmozy i równowaga Gibbsa – Donnana. Dyfuzja. Obliczenia stężeń składników w izosmotycznych w przestrzeniach rozdzielonych błoną biologiczną. **Ćwiczenia laboratoryjne:** Reakcje denaturacji i koagulacji. Frakcjonowanie białek surowicy techniką wysalania. Dializa wysolonych frakcji. **B.W3., B.W12., B.U9.**

Sprawdzian nr 3 z reakcji charakterystycznych aminokwasów (ćwiczenie nr 3 z semestru zimowego).

2. Zastosowanie spektrofotometrii absorpcyjnej w analizie medycznej. Podstawy teoretyczne spektrofotometrii. Widma absorpcyjne związków organicznych, białek i kwasów nukleinowych. Prawo Lamberta - Beera.

Ćwiczenia laboratoryjne: Oznaczanie białka całkowitego w surowicy ludzkiej, metoda biuretową. Wykreślanie krzywej standardowej, obliczanie stężenia białka w badanej próbce na podstawie wyznaczonej krzywej (zadanie indywidualne). **B.U9., B.U10, B.14**

3. Zasada technik elektroforetycznych. Nośniki stosowane do rozdzielania elektroforetycznych: agar, agaroz, żel poliakrylamidowy. Elektroforeza w żelu agarozowym białek i lipoprotein surowicy krwi ludzkiej. Wybarwienie płytek i analiza densytometryczna elektroforogramów. Porównanie obrazów prób fizjologicznych i patologicznych.

Ćwiczenia laboratoryjne: elektroforeza białek i lipoprotein surowicy w 1% żelu agarozowym, w pH=8.6. Interpretacja wybarwionych elektroforogramów. **B.U9.**

4. Zastosowanie technik chromatograficznych do rozdzielania biomolekuł

Zasada chromatografii i jej podział ze względu na technikę wykonania jak i mechanizm działania. Chromatografia: adsorpcyjna, jonowymienna, swoistej sorpcji, podziałowa - mechanizmy działania.

Ćwiczenia laboratoryjne: Rozdział barwników chemicznych w kolumnowej chromatografii adsorpcyjnej. Chromatografia podziałowa cienkowsarstwowa mieszaniny aminokwasów. Oznaczanie wartości R_f dla

<p>składników mieszaniny aminokwasów. Filtracja żelowa i jej wykorzystanie do odsalania hemoglobiny końskiej. Rysownie profili elucyjnych rozdziału cząsteczek w chromatografii adsorpcyjnej i filtracji żelowej. B.U9.</p>	
<p>5. Odróbki zaległych ćwiczeń laboratoryjnych 1-4. Sprawdzian nr 4 (I termin). Obowiązuje materiał z ćwiczeń 1-4 z semestru letniego oraz modyfikacje potranslacyjne aminokwasów w białkach z semestru zimowego („Podręcznik laboratoryjny z chemii medycznej” rozdział nr 5 pt. „Reakcje chemiczne związków biologicznych: aminokwasy i peptydy”).</p>	
<p>6. I termin poprawkowy sprawdzianu nr 4.</p>	
<p>7. II termin poprawkowy sprawdzianu nr 4.</p>	
Seminaria	NIE DOTYCZY
Inne	NIE DOTYCZY
<p>Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Biochemia Harpera”, R. Murray i wsp., PZWL 2008 r. 2. „Podręcznik laboratoryjny z chemii medycznej”, praca zbiorowa pod redakcją Iwony Kątnik–Prastowskiej, U. Med. Wrocław, 2015, II wydanie uzupełnione i poprawione. 3. PDF prezentacji wykładów 2016-2017.	
<p>Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Ćwiczenia z biochemii”, L. Kłyszajko-Stefanowicz, PWN 2011r. 2. „Chemia medyczna”, I. Żak, Śląska AM, Katowice 2001. 3. „Chemia ogólna z elementami biochemii”, Teresa Kędrzyna, wyd. Zamiast korepetycji, Kraków 2010.	
<p>Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sale laboratoryjne z wyposażeniem (stoły laboratoryjne z instalacją wodną i gazową, wyciągi, digestoria). 2. Podstawowy sprzęt stosowany w chemii analitycznej (szkło laboratoryjne, wagi, mieszadła, pH-metry, pipety automatyczne, spektrofotometry, aparaty do elektroforezy, wirówki, suszarki). 3. Rzutnik pisma, sprzęt multimedialny oraz tablica.	
<p>Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu) Znajomość zagadnień chemicznych na poziomie szkoły średniej.</p>	
<p>Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzyskanie minimum 60% wymaganych punktów (ocena dostateczna) z każdego z dwóch cząstkowych sprawdzianów. Sprawdziany są pisemne i mają formę zróżnicowaną: test wielokrotnego wyboru, zadania rachunkowe, krótkie opisanie struktury /właściwości, wzory wybranych. <p>Do zaliczenia bierze się również pod uwagę punkty (3-5) uzyskane z indywidualnych referatów, czy prezentacji multimedialnych oraz z aktywności na zajęciach.</p>	
<p>Przedmiot kończy się egzaminem w sesji letniej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Do egzaminu może przystąpić student po uzyskaniu zaliczenia. Egzamin obejmuje wiadomości teoretyczne o strukturach i właściwościach cukrów, tłuszczów, aminokwasów i białek uzyskane na ćwiczeniach i wykładach. • Egzamin jest pisemny i ma formę zróżnicowaną: test wielokrotnego wyboru, pytania otwarte, zadania rachunkowe i wzory wybranych struktur cukrów, tłuszczów, aminokwasów, opisanie struktury /właściwości. • Egzamin uważa się za zdany na ocenę dostateczną po uzyskaniu minimum 60% punktów z całkowitej puli punktów egzaminacyjnych. Na pracy egzaminacyjnej podana będzie wycena punktowa każdego zadania. • Za prawidłową odpowiedź w części testowej uzyskuje się +1 punkt, za błędnie zakreśloną minus 1 punkt. Do sumy wszystkich punktów uzyskanych w wyniku egzaminu dopisuje się ocenę uzyskaną na zaliczenie przedmiotu, tylko w przypadku zebrania 60% lub więcej punktów na egzaminie.	

<ul style="list-style-type: none"> Na pisemną prośbę studentów istnieje możliwość zorganizowania przedterminu egzaminu, na prawach I terminu. 	
Ocena:	Kryteria oceny: (tylko dla przedmiotów/modułów kończących się egzaminem)
Bardzo dobra (5,0)	92 – 100%
Ponad dobra (4,5)	84 – 91%
Dobra (4,0)	76 – 83%
Dość dobra (3,5)	68 – 75%
Dostateczna (3,0)	60 – 67%

Nazwa i adres jednostki prowadzącej moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email:

Katedra i Zakład Chemii i Immunochemii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu
Bujwida 44a, 50-345 Wrocław; tel. (71) 328 26 95, (71) 328 16 48, fax (71) 328 16 49;
E-mail: immunochemia@umed.wroc.pl

Koordinator / Osoba odpowiedzialna za moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

dr hab. Mirosława Ferens-Sieczkowska prof. zwyczajny
tel. (71) 328 16 48, e-mail: mirosława.ferens-sieczkowska@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia: Imię i Nazwisko, stopień/tytuł naukowy lub zawodowy, dziedzina naukowa, wykonywany zawód, forma prowadzenia zajęć.

Wykłady: dr hab. Mirosława Ferens-Sieczkowska prof. zwyczajny

Ćwiczenia:

1. dr hab. Ewa Kratz,
2. dr hab. Magdalena Orczyk-Pawitowicz,
3. dr Anna Lemańska-Perek, adiunkt
4. dr Małgorzata Pupek, adiunkt
5. dr Beata Olejnik, asystent
6. mgr Anna Kałuża, asystent
7. mgr. Inż. Sebastian Balicki,

Data opracowania sylabusu
26.06.2017 r.

Sylabus opracował(a)
Dr hab. Ewa M. Kratz

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

Mirosława Ferens-Sieczkowska

Podpis Dziekana właściwego wydziału

A. Hendrich
VICE-DEAN
Prof. Andrzej Hendrich, PhD

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu Dziekanat Wydziału Lekarskiego ENGLISH DIVISION	
Wpłynęło dnia	27-06-2017
L.dz. DL/ED/	
Znak sprawy DL/ED-	

